

ДВАДЦЯТЬ П'ЯТЬ РОКІВ ПІД ЗАСТУПНИЦТВОМ РАДИ ЄВРОПИ

30 вересня 1997 року Комітет Міністрів Ради Європи, своєю Резолюцією постановив, урочисто нагороди Карпатський біосферний заповідник Європейським дипломом та поставити його територію під заступництво Ради Європи.

Перед урядом України, поставлено умови: по-перше, забезпечити Карпатський біосферний заповідник достатніми ресурсами (матеріальними та фінансовими) для його належного функціонування та для продовження наукових досліджень. По-друге, недопускати будь-яких приватизаційних заходів, які можуть мати негативний вплив на стан заповідника та оточуючих його територій. І по-третє, заборонити в його межах мисливство.

А Генеральний секретар Ради Європи, тоді привітав Міністра охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, зазначивши, що ця подія є визнанням зусиль української влади щодо збереження екологічних цінностей та забезпечення сталого менеджменту в Карпатському біосферному заповіднику.

Нагадаємо, що Європейським дипломом нагороджуються, природоохоронні території європейського значення за вклад у розвиток співпраці щодо збереження та поліпшення стану навколишнього природного середовища для народів Європи, заради матеріального та духовного добробуту сучасних та майбутніх поколінь.

Підставою для відзначення Дипломом служать подання урядів країн членів Ради Європи та Звіти ретельної оцінки, стану збереження природних екосистем претендентів й особливо їх управління, експертами затвердженими Радою Європи.

Особливістю цієї нагороди є і те, що вона вручається на п'ять або десять років, в залежності від рівня виконання відповідних умов та рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи.

З часу заснування Європейського диплома (1965 рік) ним нагороджено 74 природоохоронні території в 26 країнах Європи (із 47 країн-членів Ради Європи). А Карпатський біосферний заповідник став єдиною в Україні установою, яка має цю високу європейську відзнаку.

З 1997 року Комітет Міністрів Ради Європи, відповідно до положення про Диплом поновлював його термін дії для Карпатського біосферного заповідника, на підставі експертних оцінок виконання умов та рекомендацій Ради Європи в 2002 і 2007 на п'ять років, а у 2012 на десять років.

Таким чином, адміністрація Карпатського біосферного заповідника уже 25 років зразково забезпечує управління його територією і знаходиться під заступництвом Ради Європи.

Тому Рішенням CM/ResDip(2022)7 про поновлення Європейського диплома для природоохоронних територій, яким був нагороджений Карпатський біосферний заповідник, Україна (Прийнято Комітетом міністрів Ради Європи 13 липня 2022 року на 1440-ій сесії заступників Постійних представників), з метою збереження території Карпатського біосферного заповідника як такої, що має винятковий інтерес на рівні Європи, а також для продовження зразкового управління та дотримання положень Рішення CM/ResDip(2008)1, особливо в частині щорічного звітування перед Радою Європи та публічної демонстрації факту отримання Євродиплому, знову поновлено Європейський диплом для природоохоронних територій, який присвоєно Карпатському біосферному заповіднику до 30 вересня 2027 року.

Разом з поновленим Дипломом, уряду України додаються такі рекомендації:

1. розробити програму підготовки працівників служби державної охорони, включаючи, де це можливо, профільне навчання для молоді, щоб дати хорошу базу знань для бажаючих збудувати свою кар'єру в природоохоронному напрямку, а також переглянути рівень заробітної плати таким чином, що вона була достатньою для приваблення та утримання на посадах належно кваліфікованого персоналу;

2. посилити науково-дослідну діяльність та моніторинг, спрямовані на краще розуміння впливу змін клімату на Карпатський біосферний заповідник (соціально-економічний стан та біорізноманіття), розробити плани адаптації та пом'якшення наслідків кліматичних змін, а також знайти екологічно дружні рішення для менеджменту наслідків глобальних кліматичних змін;

3. результати наукових досліджень та моніторинг відкритих оселищ та видів, що приурочені до них, використати для кращого розуміння екологічних процесів, які необхідні для їх збереження, особливо в світлі зміни клімату, з особливою увагою до стану популяцій диких ссавців і традиційного господарювання, а також розглянути та впровадити відповідні зміни в систему управління біосферним резерватом;

4. здійснювати науково-дослідну діяльність та моніторинг з метою розуміння екологічної динаміки управління дикою природою, особливо питання функціонування екосистем за відсутності традиційних методів землеробства та лісівництва;

5. переглянути методології моніторингу великих ссавців, віддаючи перевагу хижим тваринам, які знаходяться в групі ризику, щоб отримати надійну оцінку стану популяції видів; переглянути наявність даних про екологічну роль великих ссавців у Карпатському біосферному заповіднику та визначити оптимальну чисельність популяції для підтримки балансу в межах територій Карпатського біосферного заповідника;

6. продовжувати співпрацювати з відповідними органами влади, щоб забезпечити оцінку, запобігання або ефективне пом'якшення впливу на навколишнє середовище запропонованого гірськолижного курорту в гірському масиві Свидовець, включаючи будь-який потенційний негативний вплив на Карпатський біосферний заповідник;

7. забезпечити та збільшити бюджетні асигнування на освіту, просвітницьку діяльність, наукові програми, розвиток служби державної охорони та підтримку соціально-економічних пріоритетів в межах зони діяльності Карпатського біосферного заповідника; продовжувати належним чином розвивати проектне фінансування, але не входити в надмірну залежність від проектних коштів для забезпечення довгострокових потреб;

8. продовжувати тісну співпрацю між Карпатським біосферним заповідником та державними лісгосподарськими підприємствами, особливо щодо адаптації та пом'якшення наслідків зміни клімату, включаючи економічний вплив на місцеві громади;

9. переглянути життєздатність традиційних методів ведення сільського господарства; вивчити питання, яким чином державне фінансування та інші ініціативи можуть підтримувати та стимулювати традиційне сільське господарство там, де це сприяє цілям Карпатського біосферного заповідника (включаючи прямі виплати фермерам за екосистемні послуги); ініціювати пілотні проекти, де це можливо;

10. розробити стратегію сталого екотуризму для підтримки місцевої економіки, забезпечити та зосередити фінансування на пріоритетах інфраструктури та створенню додаткових можливостей працевлаштування для місцевого населення, що могло б зменшити зовнішню міграцію;

11. забезпечити широку рекламу логотипу Європейського диплому та згадувати цю нагороду в усіх матеріалах, заходах та комунікаціях Карпатського біосферного заповідника;

12. розробити стратегію посилення екологічного зв'язку в межах Карпатського біосферного заповідника між вісьмома складовими масивами; вивчити питання екологічного зв'язку між Карпатським біосферним заповідником та іншими частинами Українських Карпат; продовжувати працювати над транскордонним зв'язком, наприклад, з Румунією.

Федір Гамор,
заступник директора Карпатського біосферного заповідника,
професор

Омивають Європу моря басейнів Атлантичного (Балтійське, Північне, Ірландське, Середземне, Чорне, Каспійське та Азовське) та Північного Льодовитого (Норвезьке) та Баренцове і Біле) океанів. Найбільшим за площею є Каспійське, а найглибшим – Норвезьке море.

Надзвичайно розгалуженою є мережа річ та озер. Найдовшими серед них є Волга (3530 км), Дунай (2850 км, Урал (2428 км) та Дніпро (2200 км). До найбільших озер належать російські Ладозьке (17700 км²) і Онезьке (9700 км²), Шведське Венерн (5585 км²) та російсько-естонське Чудське (3550 км²).

SEAS, RIVERS, LAKES
An exceptionally important role for maintaining the ecological stability, climate generation and human life in Europe is performed by seas, rivers and lakes.
Seas belonging to the Atlantic Ocean basin (the Baltic Sea, the North Sea, the Irish Sea, the Mediterranean Sea, the Black Sea, the Ionian Sea and the Aegean Sea) and the Arctic Ocean basin (the Norwegian Sea, the Barents Sea and the White Sea) wash Europe. The Caspian Sea has the largest surface, and the Norwegian Sea is the deepest one.
River and lake network is a rather extensive one. The longest rivers are the Volga (3,530 km), the Danube (2,850 km), the Ural (2,428 km) and the Dniipro (2,200 km). The biggest lakes are the Ladoga Lake (17,700 km²), the Onega Lake (9,700 km²) in Russia, the Venern Lake in Sweden (5,585 km²) and the Russian-Estonian (Pepus) Lake (3,550 km²).

European Diploma

Council of Europe
Conseil de l'Europe

European Diploma

for the Carpathian Biosphere Reserve
awarded by the Committee of Ministers
of the Council of Europe

Whereas it is desirable
to promote close co-operation
between member countries of the Council of Europe,
with a view to conserving and enhancing
the natural environment of the peoples of Europe,
for the material and spiritual well-being
of present and future generations;

Whereas the Committee of Ministers
has instituted to that effect a European Diploma
to place under the sponsorship
of the Council of Europe
certain protected landscapes,
reserves and natural features
of European interest,

I, Daniel Tarschys,
Secretary General of the Council of Europe,
hereby certify that:
The Committee of Ministers,
Having regard to Resolution (65) 6
instituting the European Diploma;
Having taken note of the proposal made
by the Bureau of the Committee for the Activities
of the Council of Europe
in the field of Biological and Landscape Diversity;
Having noted further the consent of the Government
of Ukraine;
Having deliberated thereon,
Has, in its Resolution (97) 21,
solemnly awarded the present diploma
for the **CARPATHIAN BIOSPHERE RESERVE**
to the **Ministry for Environmental Protection**
and **Nuclear Safety of Ukraine**,
thereby placing the said reserve under the sponsorship
of the Council of Europe until 30 September 2002.
In witness whereof I have hereto appended my signature
and affixed the seal of the Council of Europe.
Done at the seat of the Council of Europe
this 30 September 1997,

Signed: *Daniel Tarschys*

Secretary General

Європейський диплом

Карпатському Біосферному Заповіднику,
присуджений Комітетом Міністрів
Ради Європи

У зв'язку з бажанням
заохочення тісної співпраці
між країнами – членами Ради Європи,
з перспективою збереження і покращення
природного середовища народів Європи,
для матеріального і духовного благополуччя
сучасних і майбутніх поколінь;

У зв'язку з тим, що Комітет Міністрів
постановив, щоб метою Європейського Диплома
було віднесення певних захищених ландшафтів,
заповідників і природних місцевостей,
що мають європейську цінність,
під захист Ради Європи,

Я, Даніел Таршіс,
Генеральний Секретар Ради Європи,
таким чином засвідчую, що:
Комітет Міністрів,

Звертаючи увагу на Резолюцію (65) 6,
яка затвердила Європейський Диплом;
Беручи до уваги пропозицію, зроблену
Бюро Комітета щодо Діяльності
Ради Європи
в галузі Біологічного і Ландшафтного Різноманіття;
Маючи на увазі надалі згоду Уряду
України;
Маючи усе це обговорене,
Містить в своїй Резолюції (97) 21,
цей диплом, урочисто присуджений
КАРПАТСЬКОМУ БІОСФЕРНОМУ ЗАПОВІДНИКУ,
що відноситься до Міністерства Захисту Середовища
та Ядерної Безпеки України,
й названий заповідник внаслідок вищезазначеного
віднесений під захист Ради Європи з 30 Вересня 2002 року.
Як підтвердження цього, я додаю тут мій підпис
і печатку Ради Європи.
Виконано в офісі Ради Європи
30 Вересня 1997 року.
Підпис
Генеральний Секретар

Новини Закарпаття 9.07.1998

НЗ

ПАНОРАМА

Європейське визнання природоохоронців

Як ми вже повідомляли ("НЗ" за 4 липня ц. р.), наприкінці минулого тижня в Рахові відбулися збори природоохоронного активу області, присвячені врученню Карпатському біосферному заповіднику (КБЗ) Диплома Ради Європи (РЕ).

Відкрив збори голова райдержадміністрації Михайло Даскалюк, який поінформував присутніх, що 30 вересня 1997 році РЕ була прийнята резолюція, в якій, зокрема, говориться: "Комітет Міністрів Ради Європи згідно з умовами про заснування Європейського Диплома, пропозиціями Бюро комітету з діяльності у сфері біологічного та ландшафтного різноманіття і взявши до уваги договір з урядом України, урочисто нагороджує ЄД категорії "А" Карпатський біосферний заповідник".

Михайло Олександрович надав слово гостеві — представникові Генерального секретаря РЕ Антоніусу Антоніоні (Кіпр), який привітав колектив Карпатського біосферного заповідника з високою нагородою і вручив Диплом Ради Європи його директору, доктору біологічних наук Федорові Гамору. Федір Дмитрович подякував за високу оцінку роботи працівників заповідника, а також виступив із доповіддю.

Вручення Диплома Ради Європи, — сказав Федір Гамор, — подія, яка не тільки ввійде в історію Карпатського біосферного заповідника, а і стане суттєвим вкладом у історію природоохоронного руху в Україні.

Заповідник відіграє важливу роль у збереженні природного спадку не тільки України. Маючи кластерну структуру території, включаючи природні комплекси, розташовані в різних геоботанічних районах (від передгір'я до субальпійських і альпійських поясів), він репрезентує біорізноманіття Українських Карпат у міжнародній мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО. Так, за результатами інвентаризації, на його території відмічено 1062 види вищих судинних рослин, 262 — грибів, 446 — мохів, 25 — лишайників, 279 — хребетних і понад 10 000 видів безхребетних тварин. Відповідно 64 і 72 види рослинні і тваринні занесено до Червоної книги України.

КБЗ відіграє велику роль у збереженні біорізноманіття не тільки Українських Карпат. На його території охороняється 82,3 відсотка земноводних, 59,2 — ссавців, 47,5 — птахів, 23,6 — вищих судинних рослин усієї України. Масиви заповідника служать місцем проживання для великої кількості видів, занесених до Європейського Червоного списку тварин і рослин, що перебувають під загрозою знищення у світовому масштабі. Так, тут охороняється 38,8 відсотка зникаючих у Європі ссавців, 21,4 — птахів, 12,5 риб — тощо.

Цього року заповідник відзначатиме 30-річчя з дня заснування, і тому сьогоднішня подія певною мірою може служити і підсумком роботи за цей час.

Далі доповідач розповів про становлення та розвиток природоохоронної науково-дослідної роботи в краї. Зокрема, в 1991 р. Кабінет України погоджується з пропозицією Закарпатського облвиконкому та Міністерства охорони навколишнього природного середовища про утворення Карпатського біосферного заповідника на базі Карпатського державного заповідника та ландшафтного заказника "Стужиця". А ще через рік Секретаріат ЮНЕСКО приймає рішення про включення Карпатського заповідника до міжнародної мережі біосферних резерватів. Генеральний секретар ЮНЕСКО Фрідріх Майор видає заповіднику сертифікат, на підставі якого Указом Президента України від 26 листопада 1993 р. затверджується КБЗ площею 38 930 га.

І нарешті, 11 квітня 1997 р. Президент України підписав новий Указ про розширення території КБЗ, згідно з яким до заповідника включено ще 24 135 га типових та унікальних ландшафтів.

Таким чином, наголосив далі Федір Дмитрович, КБЗ сьогодні практично повністю репрезентує ландшафтне та біогеографічне різноманіття української частини Східних Карпат. Заповідні масиви розміщені на висотах від 180 до 2061 метрів над рівнем моря. Майже 90 відсотків території заповідника вкрито лісами, серед яких значну частину займають праліси. Власне ліси становлять найбільший інтерес, адже з наукової точки зору є найбільш важливими для встановлення історичного ландшафтного та екологічного балансу. Іх вивчення є важливим етапом наукового господарства на природних засадах.

КБЗ відіграє не тільки важливе природоохоронне, екологічне, але і не менш важливе соціально-економічне значення. Достатньо сказати, що його площа складає 4,5 % території нашої області. Тому дуже важливими є проблеми не тільки охорони, але і використання його природних ресурсів, взаємовідносин із населенням та органами влади. В зоні діяльності заповідника розміщено 20 населених пунктів, де проживає біля 50 тис. чоловік.

Відповідно до Закону про природно-заповідний фонд України, Положення про КБЗ структура його території побудована таким чином, що дозволяє зберегти унікальні природні об'єкти та забезпечити традиційне господарювання місцевого населення. Окрім охорони заповідних масивів, здійснення необхідних природоохоронних та лісогосподарських заходів, тут проводиться серйозна науково-дослідна робота. Заповідник по праву став визнаним екологічним центром у Карпатському регіоні. На його базі працює багато наукових та науково-дослідних установ України, налагоджена тісна співпраця з національними парками та науково-дослідними інститутами нашої країни, а також Угорщини, Чехії, Швейцарії тощо.

У заповіднику створюється перший в Україні Музей екології Карпат, видається Всеукраїнський екологічний науково-популярний журнал "Зелені Карпати", проводиться багато науково-практичних конференцій, у тому числі й міжнародних. Тут розроблено ряд проектів еколого-економічного і соціального розвитку гірських регіонів Карпат. Так, концепція еколого-економічного сталого розвитку гірської Раківщини отримала підтримку Президента України, як наслідок цього прийнято Постанову Кабінету України "Про заходи щодо державної підтримки еколого-економічного та соціального розвитку гірської Раківщини", а проект "Створення передумов для екологічно зорієнтованого сталого розвитку гірських населених пунктів Раківського району на міжнародному конкурсі проектів визнано одним із кращих і удостоєно спеціального гранта Фонду розвитку Карпатського євро регіону та Міжнародного фонду "Відродження".

Федір Гамор повідомив, що згідно з існуючими правилами Європейський Диплом ставить територію Карпатського біосферного заповідника під заступництво Ради Європи до 30 вересня 2002 року.

Природоохоронців з високою відзнакою привітали гості й колеги з Києва, Івано-Франківська, Ужгорода та інш.

Для учасників зібрання був даний святковий концерт.

Іван ВОЛОЩУК,
Василь ГАДЖЕГА.

На знімках: виступає представник Ради Європи Антоніус Антоніоні; директор заповідника Федір ГАМОР з одержаним дипломом.

Фото Івана ШЕЛЕВЕРА.